

ZESPÓŁ SZKÓŁ ENERGETYCZNYCH

im. prof. Kazimierza Drewnowskiego

20-346 Lublin   ul. Długa 6   telefon (081) 744 33 14
REGON 000196138   NIP 946-18-17-011   tel./fax (081) 744 24 22
www.zsen.lublin.pl e-mail dn@zsen.lublin.pl e-mail anima@zsen.lublin.pl

---

SZKOLNY

PROGRAM PROFILAKTYKI

ZESPOŁU SZKÓŁ ENERGETYCZNYCH

IM. PROF. K. DREWNOWSKIEGO

W LUBLINIE

na rok szkolny 2014/2015

I. Założenia programu

Szkoła ma obowiązek zadbać o wszechstronny rozwój uczniów i kształtować u nich postawy warunkujące sprawne i odpowiedzialne funkcjonowanie we współczesnym świecie. Działalność wychowawcza i zapobiegawcza adresowana do młodzieży powinna obejmować promocję zdrowia psychicznego, zdrowego stylu życia oraz prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej.

Profilaktyka rozumiana jest jako proces wspierający człowieka w prawidłowym rozwoju i zdrowym życiu, poprzez zapewnienie pomocy potrzebnej w konfrontacji ze złożonymi, stresującymi warunkami życia, więc w efekcie umożliwiającymi mu subiektywnie satysfakcjonującego, społecznie akceptowanego bogatego życia¹.

Działania zapobiegawcze kierowane do młodzieży uwzględniać będą następujące obszary aktywności:

- wspomaganie nastolatka w konstruktywnym radzeniu sobie z pojawiającymi się trudnościami, które stwarzają zagrożenia dla prawidłowego rozwoju i zdrowego życia,
- ograniczenie i likwidowanie czynników ryzyka, zaburzających prawidłowy rozwój i zdrowe życie,
- inicjowanie i wzmacnianie czynników chroniących, które sprzyjają prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu.

Działania profilaktyczne organizowane będą kompleksowo na wszystkich, trzech poziomach profilaktyki, wykorzystując strategie profilaktyczne: informacyjne, edukacyjne, alternatywne, interwencyjne, zmian środowiskowych.

Cele szkolnego programu profilaktyki wynikają z Programu Wychowawczego Szkoły i są spójne z treściami nauczania szkolnego zestawu programów nauczania. Ich przygotowanie i realizacja są zadaniem zarówno całej szkoły, jak i każdego nauczyciela.

W realizacji programu szkołę wspierają instytucje zewnętrzne : poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ośrodki pomocy psychologicznej , socjalnej, prawnej, instytucje państwowe.

Program realizowany jest w czteroletnim cyklu nauczania i uwzględnia kompleksowe oddziaływanie w ramach godzin wychowawczych, zajęć przedmiotowych jak i zajęć pozalekcyjnych.

---

¹ Definicja wyrastająca z poglądów E. T. Duffy'ego zmodyfikowana i rozwinięta przez Z. B. Gasia

II. Podstawy prawne działań profilaktycznych w szkole

- *Konwencja o prawach dziecka – Art33;*
- *Konstytucja Rzeczypospolitej – Art. 72;*
- *Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r.(tekst jednolity- Dz. U. z 2004 r. Nr.256, poz.2572: obowiązują od 17 grudnia 2004 r.; z późn. zm.);*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r w sprawie udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (D. U. z 7 maja 2013 r , poz.532);*
- *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity - Dz. U. z 2007 r Nr 70, poz.473;z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 9 listopada 1995 r o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz. U. z 1996 r Nr 10, poz. 55; z późn. zm.);*
- *Ustawie o zmianie ustawy o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 23 lipca 2008r.(Dz. U. z 2008 r. Nr.180 poz. 1108). Ustawa o ochronie zdrowia psychicznego z dnia 19 sierpnia 1994 r (Dz. U. z 1994 r Nr 111, poz. 535z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r Nr 179, poz.1485 z późn. zm.);*
- *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z dnia 20 września 2005 r Nr180, poz. 1493);*
- *Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2002r. nr.11, poz.109 z późn. zm.);*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia ogólnego (Dz. U. z 2002 nr 51 poz. 458);*
- *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z 31 stycznia 2003 r .w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem/Dz. U. z 2003 r.Nr.26, poz.226);*
- *Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr.30 poz.179 z późn. zm.);*
- *Zarządzenie Nr.15/97 Komendanta Głównego Policji z dnia 16 czerwca 1997 roku w sprawie form i metod działania policji w zakresie zapobiegania zwalczania i demoralizacji i przestępczości nieletnich.*

III. Diagnoza

Diagnoza została sporządzona na podstawie analizy :

- Raportu z wyników ewaluacji szkolnego programu profilaktycznego w roku szkolnym 2013/2014.
- Raportu z wyników ankiety na temat rozpoznania sytuacji socjalno-bytowej uczniów klas pierwszych w roku szkolnym 2013/2014.
- Raport z analizy sytuacji edukacyjnej w klasach pierwszych w roku szkolnym 2013/14
- Raport z analizy bezpieczeństwa w szkole w roku szkolnym 2013/2104
- Informacji pedagoga szkolnego.
- Informacji od wychowawców i nauczycieli.
- Obserwacji zachowań uczniów na terenie szkoły i poza szkołą.
- Informacji uzyskanych od pielęgniarki szkolnej
- Analizy dokumentów szkolnych.

Analiza wyników ankiet

➤ **Analiza wyników ewaluacji szkolnego programu profilaktycznego.**

Metoda: sondaż diagnostyczny (opracowany za prof. dr hab. Zbigniewem Gasiem), przez pedagoga szkolnego mgr Alinę Krzyżanowską².

Narzędzie badawcze: kwestionariusz ankiety odnosi się do działań prowadzonych na terenie szkoły przez ostatnie cztery lata. Celem tego narzędzia jest uzyskanie informacji zwrotnych od młodzieży na temat uczestnictwa w poszczególnych zajęciach, ich skuteczności, a także słabych i mocnych stron.

Badania ankietowe wśród uczniów klas czwartych Technikum Energetyczno - Informatycznego przeprowadzone zostały przez wychowawców w kwietniu 2014 roku. Wyniki ankiety zostały zliczone przez p. Artura Nakoniecznego, opracowane przez pedagoga szkolnego Alinę Krzyżanowską i przeanalizowane i zaopiniowane przez zespół zadaniowy d/ s wychowania i profilaktyki

W sumie przebadano 60 uczniów, co stanowi **82,19 % populacji badanych klas.**

Wnioski z analizy ankiety:

1.Uczniowie systematycznie w największym procencie uczestniczyli :

- ✓ wyjściach do kina/teatru/ muzeum/ filharmonii- 98,11 % (wzrost z53%),

---

² Studenckie Koło Naukowe „ADESSE” Instytut Psychologii UMCS: Raport z badań przeprowadzonych w Zespole Szkół Energetycznych w Lublinie, Lublin 2006, s.121-123.

- ✓ Udział w uroczystościach szkolnych i środowiskowych –92,85 % (wzrost z 45%),
- ✓ wycieczkach klasowych – 76,37% (wzrost z 55%),
- ✓ zajęciach w ramach GW i WDŻ-76,36% (wzrost z 59%),
- ✓ Indywidualne konsultacje przedmiotowe z nauczycielami (w ramach dodatkowych zajęć)-69,09%
- ✓ klasowe spotkania świąteczne- 69 % (wzrost z 33%),
- ✓ Zajęcia z metod efektywnego uczenia w klasie trzeciej w ramach projektu „Nauka kluczem do dobrej pracy”-68,52%,
- ✓ Happening „Dobre Życie”-66,04 % (wzrost z 48%),
- ✓ akcjach krwiodawstwa i dawcy szpiku kostnego (DKMS)-65,45 % (wzrost z 36%),
- ✓ Zajęciach dotyczące istoty oraz skutków stresu, a także sposobów radzenia sobie z nim prowadzonych przez pedagoga szkolnego - 64,38% (wzrost z 41%),
- ✓ Udział w konkursach, Olimpiadach, turniejach szkolnych, międzyszkolnych, środowiskowych-62,96% (wzrost z 19%),
- ✓ Zajęcia poradnictwa zawodowego organizowane w ramach godzin wychowawczych- 62,96% (wzrost z 55%)
- ✓ Zajęcia profilaktyki uzależnień w klasie trzeciej w ramach projektu „Nauka kluczem do dobrej pracy”-62,05%
- ✓ Uczestnictwo w dodatkowych zajęciach informatycznych w ramach projektu Informatyka+, IT Szkoła, Nauka kluczem do dobrej pracy – 61,82 (wzrost z 47%),
- ✓ Zajęcia na temat uzależnień z psychologiem z Ośrodka Profilaktyki Środowiskowej w klasie drugiej- 61,42 (wzrost z 30 %) ,
- ✓ pielgrzymkach, rekolekcjach- 59,9% (wzrost z 28%),
- ✓ udział w innych akcjach charytatywnych(zbiórkach żywności, ubrań, środków finansowych itp.)-58,19 % (wzrost z 19 %),
- ✓ obozie integracyjnym- 52,96 % (spadek z 66%),

- ✓ Czytanie Gazetki Szkolnej „Przewodnik” i innych gazetek szkolnych umieszczanych w różnych gablotach, redagowanych przez nauczycieli i pedagoga szkolnego- 49,09 % (wzrost z 21%),
- ✓ SEP- Młodzieżowa Sekcja Elektryków Polskich -49,09 % (wzrost z 40 9%),
- ✓ Indywidualne spotkania z doradcą zawodowym w ramach projektu „Nauka kluczem do dobrej pracy”- 43,64%,
- ✓ Konsultacje indywidualne z wychowawcą, pedagogiem szkolnym –41,82%,
- ✓ SKS 40 % (wzrost z 2%),
- ✓ Uczestnictwo w projekcie stażów zagranicznych „ Mój zawód moja przyszłością”.- 36,36%
- ✓ koło strzeleckie- 34,55 % (wzrost z 5%),
- ✓ Zajęcia dotyczące radzenia sobie ze stresem podczas wyjazdu na staż do Wielkiej Brytanii prowadzone przez pedagoga szkolnego w ramach projektu „ Mój zawód moja przyszłością”-34,54%
- ✓ Uczestnictwo w kołach zainteresowań z przedmiotów zawodowych-32, 73 % (wzrost z 22%)
- ✓ Udział w pracach Samorządu klasowego i Samorządu Uczniowskiego -31,48% (wzrost z 12%),
- ✓ Koło teatralne - 25,45 % (wzrost z 7%),
- ✓ Uczestnictwo w projekcie „ wykorzystanie modelu ARCS do tworzenia programów edukacyjnych”- 12,72%.

2. Według uczniów najbardziej przydatne dla nich były następujące działania wychowawczo-profilaktyczne:

- ✓ wyjścia do kina/teatru/filharmonii/muzeum- 66,13 % (wzrost z 60%),
- ✓ wycieczki klasowe-59,02% (spadek z 61%),

- ✓ Indywidualne konsultacje przedmiotowe z nauczycielami (w ramach dodatkowych zajęć.- 56,67%,
- ✓ Udział w konkursach, Olimpiadach, turniejach szkolnych, międzyszkolnych, środowiskowych- 50%(wzrost z 33%),
- ✓ klasowe spotkania świąteczne- 50% (wzrost z 40%),
- ✓ SEP- Młodzieżowa Sekcja Elektryków Polskich- 49,12 % (wzrost z 42%),
- ✓ Uczestnictwo w dodatkowych zajęciach informatycznych w ramach projektu Informatyka+, IT Szkoła, Nauka kluczem do dobrej pracy- 47,37 % (spadek z 58%)
- ✓ zajęcia w ramach GW i WDŻ dotyczące przygotowania do życia w rodzinie i w społeczeństwie- 46, 77 % (wzrost z 43%),
- ✓ pielgrzymki, udział w rekolekcjach- 45,76 na poziomie ubiegłego roku 46%,
- ✓ udział w uroczystościach szkolnych i środowiskowych- 45, 16% (wzrost z 31%),
- ✓ akcje krwiodawstwa i dawcy szpiku kostnego (DKMS)- 43,75 % (spadek z 48%),
- ✓ SKS: piłka siatkowa/ siłownia/ piłka halowa nożna/ tenis stołowy - 43,10% (wzrost z 14%),
- ✓ Happening „Dobre Życie”- 42,37 % na poziomie ubiegłego roku
- ✓ obóz integracyjny w klasie pierwszej- 41,38 % (spadek z 59 %),
- ✓ Zajęcia z metod efektywnego uczenia w klasie trzeciej w ramach projektu „Nauka kluczem do dobrej pracy”-40,68%,
- ✓ Uczestnictwo w kołach zainteresowań z przedmiotów zawodowych-39,29%,
- ✓ Zajęcia poradnictwa zawodowego organizowane w ramach godzin wychowawczych-38,6%
- ✓ Zajęcia profilaktyki uzależnień w klasie trzeciej w ramach projektu „Nauka kluczem do dobrej pracy”- 36,21%,,
- ✓ udział w innych akcjach charytatywnych(zbiórkach żywności, ubrań, środków finansowych itp.)- 35% (spadek z 40%),

- ✓ Zajęcia na temat uzależnień z psychologiem z Ośrodka Profilaktyki Środowiskowej w klasie drugiej – 32,2 (wzrost z 20%),
- ✓ Indywidualne konsultacje z wychowawcą, pedagogiem szkolnym- 31,58%,
- ✓ Zajęcia dotyczące istoty oraz skutków stresu, a także sposobów radzenia sobie z nim prowadzone przez pedagoga szkolnego w ramach godzin wychowawczych-31,58 (wzrost z 30%),
- ✓ Uczestnictwo w projekcie stażów zagranicznych „ Mój zawód moja przyszłość”-31,48%,
- ✓ Czytanie Gazetki Szkolnej „Przewodnik” i innych gazetek szkolnych umieszczanych w różnych gablotach, redagowanych przez nauczycieli i pedagoga szkolnego- 32,2% (wzrost z 17%),
- ✓ koło strzeleckie – 28,57 (wzrost z 14%),
- ✓ Indywidualne spotkania z doradcą zawodowym w ramach projektu „Nauka kluczem do dobrej pracy”- 28,07%,
- ✓ Zajęcia dotyczące radzenia sobie ze stresem podczas wyjazdu na staż do Wielkiej Brytanii prowadzone przez pedagoga szkolnego w ramach projektu „ Mój zawód moja przyszłość”- 25%,
- ✓ koło teatralne –23, 21% (wzrost z 18 %),
- ✓ Uczestnictwo w projekcie „ wykorzystanie modelu ARCS do tworzenia programów edukacyjnych”- 20,37%,
- ✓ Udział w pracach Samorządu klasowego i Samorządu Uczniowskiego- 20,34% na poziomie ubiegłego roku 21%.

3. Udział młodzieży w organizowanych zajęciach wpłynął w największym stopniu na zmiany postaw w zakresie:

- ✓ kompetencji zawodowych- 45,45 % (wzrost z 33%),
- ✓ Wiedza na temat rodziny i funkcjonowania w rodzinie-29,09% (wzrost z 21 %),

- ✓ wiedzę ogólna o świecie – 29,09 (spadek z 33%),
- ✓ wiedza o konsekwencjach zażywania środków odurzających-27,78% (wzrost z 23%),
- ✓ umiejętności porozumiewania się ludźmi-27, 27% (wzrost z 23 %),
- ✓ pomaganie innym osobom potrzebującym pomocy- 27, 27 %(wzrost z 21 %),
- ✓ umiejętność radzenia sobie w sytuacjach trudnych- 25, 45 % (wzrost z 20%),
- ✓ umiejętności kontroli swojego zachowania –25,45% (wzrost z 23 %),
- ✓ umiejętności budowania pozytywnych więzi z kolegami z klasy- 25,45%
- ✓ umiejętności budowania pozytywnych więzi z kolegami ze szkoły- 25,45%
- ✓ umiejętności budowania pozytywnych więzi z nauczycielami- 23,64 % na tym samym poziomie co w ubiegłym roku,
- ✓ wiedzy o szkodliwości środków odurzających.- 21, 82 %- na tym samym poziomie co w ubiegłym roku,
- ✓ poczucia własnej wartości –21,82 (spadek z 32%),
- ✓ prowadzenie zdrowego stylu życia- 26% (minimalny spadek z 27%),
- ✓ umiejętności konstruktywnego spędzania czasu wolnego- 25 % (wzrost z 23%),
- ✓ umiejętności rozwiązywania konfliktów bez agresji- 25 % (wzrost z 23%),
- ✓ umiejętność korzystania z pomocy wychowawcy/ pedagoga/psychologa- 20 (spadek z 21 %),
- ✓ aktywne uczestnictwo w życiu szkoły i klasy-20% (spadek z 21 %),

WNIOSKI końcowe z analizy ankiety:

1. Zauważa się wzrost udziału młodzieży w różnorodnych organizowanych przez szkołę sytuacjach wychowawczych.
2. Organizowane działania wychowawcze i profilaktyczne są w ocenie młodzieży przydatne dla nich.

3. Działania wychowawczo- profilaktyczne w opinii badanej młodzieży wpłynęły znacząco na zmianę ich postaw : wiedzy i umiejętności.

Reasumując; prowadzone działania wychowawcze i profilaktyczne są dostosowane do potrzeb uczniów. W sposób znaczący wpływają na rozwój większości uczącej się w szkole młodzieży: pomagają jej w adaptacji do warunków nowej szkoły ponadgimnazjalnej, nabywaniu różnych umiejętności i kompetencji .

➤ **Analiza wyników przeprowadzonych badań na temat rozpoznania potrzeb edukacyjnych uczniów klas pierwszych.**

Metoda:

Sondaż diagnostyczny. Narzędzie badawcze : kwestionariusz ankiety imiennej złożony z 20 pytań. Badania ankietowe wśród rodziców klas pierwszych przeprowadzone zostały przez wychowawców w IX 2013 roku podczas spotkań z rodzicami. Badaniami objęto 124 rodziców (na 135) osób co stanowi **91,8% populacji** rodziców uczniów klas pierwszych.

Analiza:

- W analizie ogólnej zdecydowana większość młodzieży 74,1 % wychowuje się w rodzinach pełnych,
- 8,8 % uczniom zmarł jeden z rodziców (1,6% - 2 uczniom zmarła matka, 8 %- 10 uczniom zmarł ojciec) i jest wychowywana przez żyjącego rodzica
- 9,6 % uczniów nie ma kontaktu z jednym z rodziców,
- 3,2 % wychowywana jest w rodzinach zastępczych,
- 14,5 % uczniów jest jedynkami, 16 % uczniów ma troje i więcej rodzeństwa.
- 87,9 % rodziców deklaruje, że ich sytuacja materialna jest dobra i bardzo dobra,
- 7,2 % rodzin jest w sytuacji złej i bardzo złej materialnej,
- 5,6 % rodziców jest bezrobotnych.

Analizując wyniki sytuacji socjalnej należy stwierdzić, że generalnie młodzież ma dobre warunki do życia i nauki.

9 uczniów co stanowi 7,2 % ma złe lub bardzo złe warunki do życia.

Wnioski:

- 87,9 % rodzin uczniów klas pierwszych bez trudu zaspokaja potrzeby materialno –bytowe swoich dzieci.
- Rodzice oczekują od szkoły realizacji zadań statutowych

✓ **Raport z analizy sytuacji edukacyjnej w klasach pierwszych w roku szkolnym 2013/14**

Sondaż diagnostyczny. Narzędzie badawcze: kwestionariusz ankiety złożony z 24 pytań. Ankieta składała się: z 12 pytań zamkniętych, 8 półotwartych, 4 otwartych.

Ankiety przygotowała i wyniki opracowała pedagog szkolny. Wnioski i rekomendacje z badań zostały skonsultowane z zespołem ds. wychowania i profilaktyki. Badania ankietowe wśród uczniów klas pierwszych przeprowadzone zostały przez wychowawców klas na godzinach wychowawczych w maju 2014 roku.

W sumie przebadano **109 na 123 uczniów klas pierwszych, co stanowi 88,6 % populacji badanych klas.**

Stosunek uczniów do szkoły i nauki

Zdecydowana większość młodzieży ma świadomość wagi edukacji w szkole czy to w postaci wymagań społecznych 42,2%, czy też potrzeb poznawczych 31%. Istotnym czynnikiem są sytuacje społeczne w szkole, które zaspokajają potrzeby uczniów: 45% młodzieży w szkole lubi najbardziej; przerwy, barek, kolegów.

79,7 % badanych uczniów uważa, że wiedza i umiejętności nabyte w szkole są przydatne w życiu.

Czynniki wpływające na wyniki w nauce:

Otrzymywane oceny zachęcają do nauki-45,8% , natomiast 53,1% badanych nie jest ocenami motywowana do nauki.

Duży wpływ uczniów na atmosferę w klasie- 74,3% , wpływ nauczycieli i organizacja lekcji- 51,3% badanych. 62,3 % uczniów uzależnia swoje wyniki od atmosfery w klasie, natomiast 40,3 % uczniów uważa, że nie ma to wpływu na ich wyniki.

54,1% badanej młodzieży nie jest zadowolona ze swoich ocen, 45,8% tak i zdecydowanie tak. 59,5% uczniów sporadycznie ma problemy z opanowaniem treści programowych, 32 % często i bardzo często, 4,5% nigdy.

Przyczyny trudności szkolnych.

Najwięcej trudności mają uczniowie w zakresie: umiejętności rachunkowych- 41,2 % , z samodzielną pracą domową-24,7%, pisanie wypracowań -23,8%, i stosowania poprawnej ortografii – 20,1%.

Trudności edukacyjne wynikają z:

- zbyt dużej ilości materiału do opanowania- 57,7%,
- braku jasnego tłumaczenia zagadnień przez nauczyciela - 47,7%,
- braków z gimnazjum- 38,8%,
- nieuwagi na lekcji- 26,6%,
- długotrwałej nieobecności-15,5%.

Przedmioty sprawiające największą trudność badanym uczniom to:

- matematyka -50,4%,
- języki obce 15,5 w tym j. angielski 13,7,
- chemia 13,7% ,
- elektrotechnika 12,8%.

Pozytywnym aspektem jest fakt, że 98% badanych ma w domu dobre warunki do nauki.

Młodzież nie ma nawyków odrabiania prac domowych: tylko 6,4% nie odkłada zadań domowych na ostatnią chwilę, 64,1% uczniów często i zawsze to robi.

51,3% badanych uczniów na odrabianie prac domowych przeznacza mniej niż godzinę, 18,3 % deklaruje, że nie odrabia prac domowych, tylko 28,4 uczy się w domu od 1 do 3 godzin.

Czynniki wzmacniające motywację uczniów.

74,1% badanych uczniów do złych ocen podchodzi pragmatycznie: chcą poprawić oceny i zdać do następnej klasy. Natomiast dla 17,4% respondentów zła ocena mobilizuje ich do intensywnej nauki,

dla 4,5% do utrzymania obrazu „Ja”.

W przypadku trudności w nauce 67,4% badanych uczniów podejmuje działania zaradcze: uczy się i poprawia, chodzi na dodatkowe lekcje, korzysta z pomocy .16% nie podejmuje działań naprawczych tylko stosuje strategie ucieczkowe.

W trudnych sytuacjach szkolnych 87,8% poszukuje wsparcia społecznego(u kolegów/ koleżanek-38,5%, pracowników szkoły-31%, rodziców-18,3%), 16,5% uczniów nie szuka pomocy.

Stosunek uczniów do uczestnictwa w zajęciach lekcyjnych.

62,3% badanych uczniów samowolnie opuszczało zajęcia lekcyjne. Natomiast 38,5% uczniów pod wpływem innych czynników opuszczało zajęcia lekcyjne.

37,6% badanych uczniów za przyczynę wagarów uważa obawę przed ocenami niedostatecznymi z powodu braku przygotowania do lekcji, 36,6% generalnie lenistwo, 32,1% niechęć do szkoły, 28,4% niechęć do nauki 23,8 % wpływy społeczne- namowa kolegów. 59,6% badanych uczniów na wagarach czuje się przyjemnie (poczucie wolności i zadowolenia). Uczucia negatywne (poczucie winy, bezsilność, lęk, gniew) przeżywa ok. 23,7% badanych.

Czynnikami zabezpieczającymi przed wagarami są:

- jest dobrze funkcjonująca szkoła: 68,7% -ciekawe lekcje, sympatyczny nauczyciel, procedury postępowania uczniem opuszczającym zajęcia lekcyjne.

Zdecydowana większość 74,3 % badanych ma poczucie sprawstwa, w ich mniemaniu od nich zależy czy i jak będą realizować obowiązek nauki. Badana młodzież szkolna ma świadomość konsekwencji swoich zachowań wynikających z samowolnego opuszczania zajęć lekcyjnych.

Rekomendacje:

- 1. Zorganizować zajęcia wyrównawcze dla potrzebujących uczniów szczególnie z matematyki.**
- 2. Wdrażać do systematycznej pracy.**
- 3. Nadal prowadzić pracę wychowawczą wśród grup klasowych na temat kształtowania właściwych postaw uczniowskich na zajęciach lekcyjnych.**
- 4. Nadal pracować nad zmianą postaw u młodzieży w stosunku do pracy własnej poprzez stosowanie różnorodnych form pracy szkoły między innymi:**
  - koła zainteresowań
  - warsztaty tematyczne,
  - godziny wychowawcze,
  - indywidualne konsultacje uczniami i rodzicami uczniów.
- 5. Nadal współpracować z rodzicami celem poprawy frekwencji.**
- 6. Mobilizować nauczycieli do doskonalenia swoich kompetencji zawodowych.**

✓ Raport z analizy bezpieczeństwa w szkole w roku szkolnym 2013/2014

Sondaż diagnostyczny: dla uczniów, nauczycieli i rodziców.

1. Narzędzie badawcze dla uczniów: kwestionariusz ankiety złożony z 19 pytań. Ankieta składała się: z 10 pytań zamkniętych, 6 półotwartych, 3 otwartych.

Badania ankietowe we wszystkich klasach Technikum Energetyczno- Informatycznego przeprowadzone zostały przez pedagoga szkolnego w XI i XII 2013 roku. W sumie

przebadano 312 uczniów, co stanowi 81,04 % populacji młodzieży uczącej się w ZSE.7 ankiet w analizie odrzucone ze względu na niewłaściwe wypełnienie.

2. Narzędzie badawcze dla rodziców: kwestionariusz ankiety złożony z 7 pytań. Ankieta składała się: z 1 pytania zamkniętego, 2 półotwartych, 4 otwartych. Badania przeprowadzili wychowawcy klas podczas spotkania z rodzicami w listopadzie 2013 r. W sumie **przebadano 230 rodziców, co stanowi 59,74% % populacji rodziców w ZSE.**
3. Narzędzie badawcze dla nauczycieli oraz pracowników szkoły: kwestionariusz ankiety złożony z 9 pytań. Ankieta składała się: z 4 pytań zamkniętych, 3 półotwartych, 2 otwartych. Badania przeprowadziła pedagog szkolny w grudniu 2013 r. W sumie **przebadano 48 pracowników, co stanowi 80 % populacji zatrudnionych w ZSE.**

Badania przygotowała i analizę przeprowadziła mgr Alina Krzyżanowska. Ankiety statystycznie opracował mgr Artur Nakonieczny.

Wnioski:

1. Zjawisko agresji w szkole występuje w niewielkim natężeniu jest ono zróżnicowane z zaznaczającą się przewagą agresji fizycznej. **Prowokowanych do bójek było 13,4% uczniów. Agresji psychicznej** doświadczało **4,9 %** respondentów . **15, 4%** uczniów będąc świadkiem **włącza** się do zachowania agresywnego /przemocowego,

10,5 % uczniów popełniało **czyny karalne:** żądanie pieniędzy 5,25 %, kradzież 3,28%, pobicie 1,97% %.(spadek w porównaniu z ubiegłym rokiem z 11,3%).

68,2 % (wzrost z 67, 3%) badanych uczniów nie było narażonych na zachowania agresywne ze strony innych osób w szkole.
2. **10,4% badanych nauczycieli i pracowników szkoły doświadczyło agresji wobec siebie w postaci:** wulgarnych napisów na ławkach-**4,1%:** groźeniu, zastraszaniu, wymuszaniu ocen, wyśmiewaniu, przezywaniu, odgrażaniu, izolowaniu, bezkarności, przekleństw, wrzeszczenia na nauczyciela - **2%.**
3. **Miejsca najmniej bezpieczne dla uczniów w szkole.** Takim miejscem są dla 6,5% toalety i dla 5,9% sale lekcyjne i gabinety.
4. Uczniowie dostrzegają zachowania agresywne zarówno w wymiarze jednostkowych jak i grupowych sprawców. 33,75% respondentów na sprawców zachowań agresywnych i przemocowych wskazuje na uczniów szkoły. 8,52 % wskazuje na osoby z zewnątrz
5. Zauważa się wzrost wiedzy uczniów na temat sprzedaży narkotyków.
6. **29% nauczycieli i pracowników szkoły** wiedzę o zachowaniach agresywnych uczniów ma z osobistych doświadczeń i obserwacji, 81 % z informacji pozyskanych od innych osób.
7. **Co dziesiąty rodzic 10,86%** ma wiedzę od swojego dziecka na temat zachowań agresywnych w szkole.
8. **Nauczyciele** informacje o interwencjach i o spostrzeżeniach zawiązanych z zachowaniami agresywnymi uczniów przekazywali dyrektorowi, wicedyrektorom , pedagogowi szkolnemu, wychowawcom.
9. Tylko **1,64 %** badanych uczniów informowało innych (dorosłych) o sytuacjach agresywnych.
10. **Istotnie zmniejszył się wskaźnik wiktymizacji uczniów z 11,2% na 6,20 %.**

11. Relacje rówieśnicze w klasach kształtują się na poziomie wysoce zadowolającym.
93,44 % uczniów w klasach czuje się dobrze, 90,45% badanych uczniów dobrze czuje się w szkole. Wobec **4,92%** (spadek z **5,6 %**) badanych ich rówieśnicy zachowują się **wrogo**.
12. **Uczniowie posiadają umiejętność szukania w sytuacji trudnej wsparcia społecznego.**
87,5% badanych w sytuacjach trudnych szukało by pomocy u innych ludzi:
- **38,69%** (wzrost z 33%) u przyjaciół,
  - **33,11%** (wzrost z 11,3%) u pracowników szkoły,
  - **9,18%** (wzrost z 6,6%) u rodziny,
  - **6,56%** szukało by pomocy u innych osób .
13. **23,28 (wzrost z 10,6%) do nikogo by się nie zwracała .**
14. Przyczyną frustracji uczniów mogą być w niektórych przypadkach :
- trudności w dostosowaniu się do wymagań szkoły ponadgimnazjalnej,
  - postawy rówieśników
  - trudności w kształtowaniu satysfakcjonujących relacji z rówieśnikami.
15. **Szkoła jest bezpieczna. 83,9 %(wzrost z 82,3 %) badanych uczniów czuje się w szkole bezpiecznie.**

Rekomendacje:

1. Pracować z grupami klasowymi nad umiejętnościami budowania dobrych relacji interpersonalnych na płaszczyznach: uczeń – nauczyciel, uczeń -uczeń.
2. Nadal konsekwentnie realizować szkolne procedury postępowania w sytuacjach agresji.
3. Pracować nadal indywidualnie z osobami zagrożonymi wiktymizacją i mobbingiem. Współpracować nadal z rodzicami uczniów . Nadal współpracować z ośrodkami pomocy psychologicznej.
4. Nadal współpracować z organami państwowymi(policja, sąd,) celem wyeliminowania zachowań kryminalnych w szkole.
5. Dalej systematycznie i planowo monitorować zachowania uczniów na terenie szkoły.

➤ Analiza informacji pedagoga szkolnego.

Wśród problemów dominują: kłopoty szkolne związane z niepowodzeniami szkolnymi i nieprzestrzeganiem norm i zasad szkolnych, nieobecności na zajęciach lekcyjnych, kłopoty osobiste, problemy adaptacji do grupy rówieśniczej, okresu dorastania, konflikty rodzinne, uzależnienia.

➤ **Analiza informacji płynących od wychowawców i nauczycieli i dyrekcji szkoły.**

Najczęściej powtarzające się uwagi pod adresem uczniów: wagary, palenie papierosów, konflikty interpersonalne wśród uczniów, nieprzestrzeganie regulaminów szkolnych, niepowodzenia szkolne.

➤ **Analiza obserwacji zachowań uczniów na terenie szkoły.**

Wśród zachowań uczniów dominują: wulgaryzmy językowe, agresja szczególnie werbalna.

➤ **Analiza informacji uzyskanych od pielęgniarki szkolnej.**

Uczniowie najczęściej zgłaszają następujące problemy: infekcje, dolegliwości żołądkowe, bóle głowy, urazy kończyn, kontrolne badania ciśnienia.

➤ **Analiza protokołów Rad Pedagogicznych.**

Najczęściej pojawiające się problemy to: niska frekwencja, słabe wyniki nauczania.

Reasumując; przeprowadzona diagnoza wskazuje na istnienie następujących zachowań ryzykownych młodzieży wymagających działań profilaktycznych:

- Zbyt małe zainteresowania nauką i pracą własną
- wagary
- zachowania agresywne: wulgaryzmy , brak kultury osobistej,
- używki w szczególności palenie papierosów,
- łamanie zasad współżycia w szkole.

IV. Cele programu

Cel ogólny:

1. Przygotowanie młodych ludzi do aktywnego i odpowiedzialnego życia w środowisku społecznym.

2. Włączanie rodziców w działania profilaktyczne.

Cele szczegółowe szkolnego programu profilaktyki .

1. Dostarczenie uczniom wiedzy na temat :

- problemów i trudności związanych z aktualnym okresem życia, zadaniami jakie stoją przed młodą osobą do rozwiązania w okresie adolescencji,
  - mechanizmów wchodzenia w uzależnienia i jego skutków w wymiarze jednostki, rodziny, społeczeństwa,
  - przyczyn i skutków zachowań agresywnych i autoagresyjnych,
  - analizy, refleksji (ewentualnej korekty) nad własnym systemem wartości w kontekście norm obowiązujących społecznie.
2. Nabycie i zwiększenie kompetencji społecznych u uczniów w zakresie:
    - komunikacji interpersonalnej,
    - rozwiązywania sytuacji trudnych,
    - kontrolowania własnych emocji,
    - świadomej odpowiedzialności za własne zachowanie.
  3. Zapewnienie pomocy psychologicznej i terapeutycznej uczniom z grup podwyższonego ryzyka i innym potrzebującym pomocy.
  4. Promowanie zdrowego stylu życia poprzez stwarzanie sytuacji wychowawczych.
  5. Rozwijanie zainteresowań i ukierunkowanie aktywności poznawczej uczniów.
  6. Zwiększenie świadomości nauczycieli i pracowników szkoły dotyczącej przyczyn i przeciwdziałania uzależnieniom, i przemocy w szkole.
  7. Podniesienie kultury wychowawczej u rodziców poprzez:
    - dostarczenie wiedzy z zakresu psychologii rozwojowej i pedagogiki,
    - poszerzanie umiejętności wychowawczych .

V. Formy realizacji

Szczegółowy plan działań profilaktycznych

Adresat działań profilaktycznych	Cele	Zadania	Formy realizacji	Realizator
Uczniowie	1.Dostarczenie wiedzy na temat praw i obowiązków ucznia i procedur postępowania w sytuacjach trudnych.	Zapoznanie i przypomnienie praw i obowiązków uczniów: statut, regulaminy, Konstytucja RP, Prawa Człowieka, Prawa Dziecka itp.	Godziny wychowawcze, lekcje przedmiotowe, zebrania organizacji szkolnych, tablice	Wychowawcy klas, nauczyciele ucący, opiekunowie organizacji szkolnych.
	2.Kształtowanie świadomości na temat specyfiki okresu dojrzewania.	<p>Uświadamianie znaczenia rozwoju własnego i zadań okresu dojrzewania.</p> <p>Wzbogacenie wiedzy na tematy związane z zasadami higieny pracy i nauki oraz higieny zdrowia psychicznego i somatycznego.</p> <p>Promowanie aktywnych form wypoczynku i spędzania czasu wolnego .</p>	<p>Godziny wychowawcze, zajęcia profilaktyczne – warsztatowe, lekcje biologii, WDŻ, indywidualne konsultacje</p> <p>Godziny wychowawcze, lekcje biologii, zajęcia sportowe, wycieczki, wyjścia do kina , teatru, koła zainteresowań, konsultacje indywidualne gabloty, broszurki, plakaty</p>	<p>Wychowawcy klas, nauczyciele ucący, pedagog, pielęgniarka szkolna, opiekunowie organizacji szkolnych i kół zainteresowań.</p> <p>J.w.</p>

	3. Poszerzenie wiedzy na temat zjawiska uzależnienia	Poszerzenie wiedzy uczniów na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych. Poznawanie mechanizmów, etapów i skutków uzależnień w wymiarze jednostki, rodziny, społeczeństwa.	Zajęcia warsztatowe, godziny wychowawcze, konsultacje indywidualne, udział w młodzieżowych grupach wsparcia, gabloty, broszury, plakaty, informacje na stronach internetowych.	Wychowawcy klas, nauczyciele, pedagog, inni specjaliści
	4. Pomoc uczniom z grup podwyższonego ryzyka.	Motywowanie do podejmowania osobistych wyborów i postanowień zmiany życia.	Konsultacje indywidualne, działania interwencyjne, kierowanie do specjalistów.	Wychowawcy klas, pedagog, nauczyciele
	5. Uczenie szukania pomocy dla siebie	Zapoznanie z możliwościami uzyskania pomocy dla siebie	Godziny wychowawcze, spotkania ze specjalistami, gablota i strona internetowa pedagoga szkolnego, tablice ogłoszeń	Wychowawcy, pedagog, nauczyciele
	6. Dostarczenie wiedzy na temat zjawiska agresji.	Zapoznanie z przyczynami i skutkami zachowań agresywnych i autoagresyjnych. Empatia – rozumienie innych. Rozwiązywanie konfliktów i problemów bez używania przemocy.	Godziny wychowawcze, zajęcia warsztatowe, spotkania ze specjalistami, zajęcia interwencyjne, indywidualne konsultacje, kontrakty z uczniami, System nagród i kar- Statut Szkoły, kierowanie do specjalistów, monitoring	Wychowawcy klas, pedagog, nauczyciele, pracownicy szkoły
	7. Rozwijanie umiejętności interpersonalnych.	Pomoc w adaptacji do nowej szkoły, komunikacji i współpracy w grupie. Przygotowywanie i udział w imprezach, uroczystościach szkolnych i środowiskowych.	Zajęcia integracyjne warsztatowe dla klas pierwszych Akademie, apele, happeningi, akcje	Wychowawca klasy , pedagog Opiekunowie organizacji

	8. Rozwijanie umiejętności intrapsychicznych	Radzenie sobie ze stresem Rozpoznawanie, nazywanie i zaspokajanie uczuć i potrzeb Motywowanie do analizy, refleksji (ewentualnej korekty) nad własnym systemem wartości w kontekście norm obowiązujących społecznie. Motywowanie do nauki. Poznanie zasad efektywnego uczenia się. Uczestnictwo w dodatkowych zajęciach.	charytatywne itp. Realizacja programu edukacyjno – informacyjnego „ Stres pod kontrolą”, zajęcia warsztatowe, lekcje biologii, WDŻ Godziny wychowawcze, zajęcia warsztatowe, spotkania ze specjalistami, zajęcia interwencyjne, indywidualne konsultacje. Lekcje przedmiotowe, godziny wychowawcze, kierowanie na badania specjalistyczne, konsultacje indywidualne, zajęcia warsztatowe, propagowanie pomocniczej literatury	szkolnych, nauczyciele Pedagog , wychowawcy klas, nauczyciel biologii, specjaliści Wychowawcy klas , pedagog i inni specjaliści. Wychowawcy klas, wszyscy nauczyciele, pedagog, inni specjaliści
Nauczyciele	1.Poszerzanie wiedzy o zjawiskach zagrażających zdrowemu rozwojowi młodzieży 2.Pogłębianie wiedzy o formach pomocy.	Informowanie o zagrożeniach. Przekazywanie wiedzy o mechanizmach , skutkach uzależnień i innych zachowań ryzykownych. Doskonalenie rozumienia istoty procesu pomagania, strategii i działań profilaktycznych. Czynniki ryzyka i czynniki chroniące. Zapoznanie z możliwościami uzyskania pomocy, adresami	Warsztaty dla zainteresowanych nauczycieli, literatura fachowa, indywidualne konsultacje. Warsztaty dla zainteresowanych nauczycieli, spotkania w ramach zespołów klasowych, indywidualne konsultacje, literatura fachowa. Tablice ogłoszeń, strona internetowa pedagoga szkolnego, indywidualne konsultacje z	Pedagog , pracownicy poradni psychologicznych Jw. Jw

		ośrodków i instytucji.	pedagogiem i innymi specjalistami.	
Rodzice	1.Pogłębianie wiedzy rodziców na temat specyfiki okresu adolescencji	<p>Uświadamianie potrzeb i zadań rozwojowych młodzieży.</p> <p>Rola rodziców w tym okresie</p> <p>Informowanie o formach pomocy rodzinie świadczonej przez szkołę i inne instytucje</p>	<p>Zebrania klasowe, grupowe</p> <p>spotkania ze specjalistami, zajęcia warsztatowe, indywidualne konsultacje</p> <p>ze specjalistami , kierowanie do ośrodków pomocy psychologicznej, plakaty, broszury, ulotki, popularyzacja literatury fachowej</p>	Wychowawcy klas, pedagog szkolny i inni specjaliści

VI. Procedury interwencji

Procedury postępowania nauczycieli wobec młodzieży w sytuacjach trudnych:

A. Procedury postępowania nauczycieli w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją³

1. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń nie ukończył 18 lat, używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji nauczyciel powinien:

1.1 Przekazać informacje wychowawcy klasy.

1.2 Wychowawca informuje o fakcie pedagoga / psychologa szkolnego i dyrektora szkoły.

1.3 Wychowawca wzywa do szkoły rodziców / prawnych opiekunów/ ucznia:

- przekazuje uzyskaną informację,
- przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz uczniem w ich obecności,
- w przypadku potwierdzenia informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś bezwzględnie do szczególnego nadzoru nad dzieckiem,
- w toku interwencji profilaktycznej można zaproponować rodzicom skierowanie ich dziecka do specjalistycznej placówki i udział w programie terapeutycznym.

1.4 Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o demoralizacji ich dziecka, dyrektor szkoły pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalista d.s. nieletnich).

1.5 Podobnie, w sytuacji gdy, szkoła wykorzysta wszystkie dostępne jej środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia spotkanie pedagogiem, psychologiem itp.), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów, dyrektor szkoły powiadamia sąd rodzinny lub policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

1.6 Jeżeli zachowania świadczące o demoralizacji przejawia uczeń który ukończył 18 lat, a nie jest to udział w działalności grup przestępczych czy popełnienie przestępstwa, to postępowanie nauczyciela określają Statut Szkoły oraz procedury zawarte w Programie Wychowawczym i Programie Profilaktyki Zespołu Szkół Energetycznych im. prof. Kazimierza Drewnowskiego.

---

³ Załącznik Nr 1 do Zarządzenia Dyrektora Zespołu Szkół Nr 10/2008 z dnia 29.04.2008r.

- 1.7 W przypadku uzyskania informacji o popełnieniu przez ucznia, który ukończył 17 lat, przestępstwa ściganego z urzędu lub jego udziału w działalności grup przestępczych, zgodnie z art.304 § 2 kodeksu postępowania karnego, dyrektor szkoły jako przedstawiciel instytucji jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym prokuraturę lub policję.
- 1.8 Ustalenie przez wychowawcę w porozumieniu z dyrektorem sankcji dla ucznia w oparciu o Statut Szkoły.
- 1.9 Przekazanie rodzicom pisemnej lub ustnej informacji na temat konsekwencji wyciągniętych wobec ucznia wynikających ze Statutu Szkoły.

2. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków

- Powiadomienie o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
- Odizolowanie ucznia od reszty klasy, ze względów bezpieczeństwa nie pozostawienie go samego: stworzenie warunków, w których nie będzie zagrożone jego życie i zdrowie.
- Wezwanie lekarza w celu stwierdzenia stanu trzeźwości lub odurzenia, ewentualnie udzielenie pomocy medycznej.
- Zawiadomienie o fakcie dyrektora placówki oraz rodziców/ opiekunów prawnych, których się zobowiązuje do niezwłocznego odebrania ucznia ze szkoły. Gdy rodzice opiekunowie odmówią odebrania dziecka, o pozostaniu w szkole, czy przewiezieniu do placówki służby zdrowia, albo przekazaniu go funkcjonariuszom policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia ucznia w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
- Dyrektor szkoły zawiadamia najbliższą jednostkę policji, gdy rodzice ucznia będącego pod wpływem alkoholu odmawiają przyjęcia do szkoły, a jest on agresywny, bądź swoim zachowaniem daje powód do zgorszenia albo zagraża życiu i zdrowiu innych osób. W przypadku stwierdzenia nietrzeźwości, policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień (maksymalnie 24 godziny). O fakcie umieszczenia zawiadamia rodziców/ opiekunów ucznia oraz sąd rodzinny jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
- Jeżeli powtarzają się przypadki, w których uczeń (przed ukończeniem 18 lat) znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły, to dyrektor szkoły ma obowiązek powiadomienia o tym policji (specjalisty ds. nieletnich) lub sądu rodzinnego.
- Spożywanie alkoholu na terenie szkoły przez ucznia, który ukończył 17 lat, stanowi wykroczenie z art. 43 ust.1 *Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu*

w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić policję. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tej instytucji.

- Ustalenie przez wychowawcę w porozumieniu z dyrektorem sankcji dla ucznia w oparciu o Statut Szkoły.
- Przekazanie rodzicom pisemnej lub ustnej informacji na temat konsekwencji wyciągniętych wobec ucznia wynikających ze Statutu Szkoły.

3. Przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk

- Nauczyciel zachowując środki ostrożności zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji, próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo znaleziona substancja należy.
- Powiadamia o zaistniałym zdarzeniu dyrektora szkoły wzywa policję.
- Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję i przekazuje informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

4. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk

- Nauczyciel w obecności innej osoby (wychowawca, pedagog, dyrektor) ma prawo żądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni (we własnej odzieży), ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją. Nauczyciel nie ma prawa samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży, teczek ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji.
- O swoich spostrzeżeniach powiadamia dyrektora szkoły oraz rodziców/ opiekunów ucznia, wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa.
- W przypadku, gdy uczeń mimo wezwania, odmawia przekazania nauczycielowi substancji i pokazania zawartości teczek, dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.

- Jeżeli uczeń wyda substancję dobrowolnie, nauczyciel, po odpowiednim zabezpieczeniu, zobowiązany jest bezzwłocznie przekazać ją do jednostki policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo, uczeń nabył substancję. Całe zdarzenie nauczyciel dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę z ustaleń wraz ze swoimi spostrzeżeniami.
- Ustalenie przez wychowawcę w porozumieniu z dyrektorem sankcji dla ucznia w oparciu o Statut Szkoły.
- Przekazanie rodzicom pisemnej lub ustnej informacji na temat konsekwencji wyciągniętych wobec ucznia wynikających ze Statutu Szkoły.

B. Procedury postępowania w przypadku zagrożenia zdrowia bądź życia w wyniku wypadku lub czynu karalnego⁴

1. W razie zagrożenia przeciw pożarowego postępować zgodnie z instrukcją przeciw pożarową.

2. Na boisku lub w budynku szkoły:

- zawsze zostajemy z uczniem, który uległ wypadkowi i z grupą,
- wysyłamy jednego z uczniów po najbliższą osobę dorosłą lub wołamy
- pomoc,
- zawiadamiamy pielęgniarkę i dyrekcję, a jeżeli wymaga tego sytuacja pogotowie ratunkowe,
- udzielenie uczniowi pomocy przedmedycznej do czasu przybycia pielęgniarki lub pogotowia ratunkowego,
- powiadamiamy rodziców ucznia,
- ze zdarzenia sporządzamy protokół zgodnie z przepisami bhp.

3. W wyniku czynu karalnego:

3.1 Postępowanie wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego lub przestępstwa:

- niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
- ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,
- przekazanie sprawcy(o ile jest znany i przebywa na terenie szkoły) dyrektorowi szkoły lub pedagogowi szkolnemu pod opiekę,
- powiadomienie rodziców ucznia – sprawcy,

---

⁴ Załącznik Nr 2 do Zarządzenia Dyrektora Zespołu Szkół Nr 10/2008 z dnia 29.04.2008r

- niezwłoczne powiadomienie policji przypadku gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała itp.),
- zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa, lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie je policji,
- ustalenie przez wychowawcę w porozumieniu z dyrektorem sankcji dla ucznia w oparciu o Statut Szkoły,
- przekazanie rodzicom pisemnej lub ustnej informacji na temat konsekwencji wyciągniętych wobec ucznia wynikających ze Statutu Szkoły.

3.2 Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą czynu karalnego:

- udziela pierwszej pomocy przedmedycznej, bądź zapewnia ją poprzez wezwanie pielęgniarki lub lekarza w przypadku kiedy ofiara doznała obrażeń,
- niezwłocznie powiadamia dyrektora szkoły,
- powiadamia rodziców ucznia,
- niezwłocznie wzywa policję w przypadku, kiedy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczania śladów przestępstwa, ustalenia okoliczności i ewentualnych świadków zdarzenia.

Wszystkie zdarzenia wymagają przygotowania pisemnej informacji bądź w postaci protokołu powypadkowego i notatki pisemnej.

C. Procedury interwencji doraźnej w sytuacjach zachowań agresywnych i przemocowych⁵

1. Przerwanie zachowania agresywnego.
2. Jeżeli zachowanie agresywne występuje podczas zajęć lekcyjnych i konieczne jest wsparcie nauczyciela, to wówczas nauczyciel wysyła jednego z uczniów po dyrektora.
3. Osoba podejmująca interwencje:
  - a) powinna unikać:
    - agresji fizycznej,
    - agresji słownej,
    - okazywania niepewności,
    - długich monologów i moralizowania,

---

⁵ Załącznik Nr 3 do Zarządzenia Dyrektora Zespołu Szkół Nr 10/2008 z dnia 29.04.2008r

- wchodzenia w rolę sprawcy (by mu pokazać co czuje osoba poszkodowana),
- b) powinna natomiast:
- reagować stanowczo,
  - mówić prosto i jasno,
  - traktować sprawcę jak osobę, która może wziąć odpowiedzialność za swoje czyny,
  - jeśli to konieczne to użyć siły, ale tylko tyle, o ile potrzeba np. do rozdzielenia bijących się uczniów,
  - szanować ucznia (mówić o zachowaniu, nie o osobie).
4. Poinformowanie wychowawcy o zdarzeniu.
  5. Przeprowadzenie przez wychowawcę rozmowy z uczniem o zdarzeniu w obecności nauczyciela świadka zdarzenia (zidentyfikowanie ofiary, agresora, świadka, ocenienie zdarzenia i wyciągnięcie wniosków).
  6. Poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych ucznia o zdarzeniu.
  7. Zgłaszanie się powtarzających sytuacji do pedagoga, dyrektora.
  8. Natychmiastowe poinformowanie przez wychowawcę pedagoga i dyrektora o przypadku szczególnie drastycznych zachowań agresywnych (stwarzających zagrożenie dla życia i zdrowia).
  9. Ustalenie przez wychowawcę w porozumieniu z dyrektorem sankcji dla ucznia w oparciu o Statut Szkoły.
  10. Przekazanie rodzicom pisemnej lub ustnej informacji na temat konsekwencji wyciągniętych wobec ucznia wynikających ze Statutu Szkoły.

Należy reagować na każdą sytuację, w której występuje agresja i przemoc (brak reakcji komunikuje uczniom, że mają prawo tak się zachowywać).

Interwencja powinna być odnotowana w dokumentacji szkolnej z godnie z przyjętymi przez szkołę procedurami.

VII. Ewaluacja

1. Cele:

a) Ewaluacja kształtująca:

- uzyskanie informacji o przebiegu realizacji programu profilaktyki,
- poznanie ewentualnych trudności i braków, występujących w trakcie realizacji programu,
- określenie nastawienia uczestników (uczniów, nauczycieli i rodziców) do realizacji programu.

b) Ewaluacja końcowa:

- dokonanie oceny wiedzy i umiejętności nabytych przez uczestników programu profilaktyki,
- uzyskanie od uczestników (uczniów, nauczycieli i rodziców) opinii o wartości realizowanego programu profilaktyki.

2. Kryteria:

a) Kryterium zgodności:

- zgodność efektów programu z założonymi celami,
- zgodność celów programu z potrzebami adresatów programu, środowiska lokalnego itp.,
- zgodność wiedzy i umiejętności nabytych przez uczestników programu z zaplanowanymi w nim.

b) Kryterium efektywności: - zmniejszenie ilości niewłaściwych, ryzykownych zachowań u młodzieży.

3. Metody zbierania informacji:

a) Metody bezpośrednie: - obserwacja, analiza odpowiednich dokumentów szkolnych, analiza osiągnięć uczniów, wywiady, itp.

b) Metody pośrednie: - badania kwestionariuszowe: ankiety, kwestionariusze badania postaw, techniki socjometryczne, wypracowania uczniów, sondaże itp.

4. Opracowanie i prezentacja wyników badań.

Ewaluację przeprowadzać będzie Zespół zadaniowy ds. wychowania i profilaktyki. Z wynikami badań zapoznana będzie Rada Pedagogiczna, Rada Rodziców, Samorząd Uczniowski.

Modyfikacje

Szkolny Program Profilaktyki stanowi zwartą całość i jego pełna realizacja pozwoli na osiągnięcie celów, niemniej jednak dopuszczalne są możliwości wprowadzenia zmian i poprawek wynikających z aktualnych potrzeb zainteresowanych podmiotów.

Program opracowano pod kierunkiem

mgr Aliny Krzyżanowskiej- pedagoga szkolnego

Zespół autorski:

mgr Anna Koput –Zalewska- nauczyciel j. angielskiego

mgr Robert Sawecki- nauczyciel matematyki

mgr inż. Leszek Widz- nauczyciel przedmiotów zawodowych-informatycznych

mgr Artur Nakonieczny- opiekun Samorządu Uczniowskiego